

Tanum kirke

Frivillige organisasjoner i samarbeid med Bærum kommunes kulturavdeling og natur- og idrettsforvaltning markerer Kulturminneåret 2009 med et arrangement i måneden. I kulturminneåret er månedens kulturminne knyttet til den månedlige vandringen.

På Tanumåsens høyeste punkt ligger Tanum kirke; en hvitkalket kirke i romansk stil fra første halvdel av 1100-tallet. Middelalderkirken er bygget over et gammelt hedensk kultsted, i nærheten av flere store gravhauger fra eldre jernalder. Tanum kirke, eller Túnheim som den het, ble viet til jomfru Maria den 9. mars.

Den opprinnelige steinkirken ble oppført som langkirke, men utgjorde bare koret og deler av skipet. På begynnelsen av 1700-tallet var kirken for liten, blant annet på grunn av den økte arbeidsstokken ved Bærums Verk. I 1722 ble en større ombygging gjennomført, der blant annet korbuen ble utvidet og skipet forlenget ca 8 meter mot vest. Familien Krefting har bekostet gravkammeret med sakristi på korets nordside i 1674 og familiens kapell i 1713. Her er nesten 40 medlemmer av familien gravlagt.

I 1723 ble Tanum kirke solgt som del av kongens landsomfattende kirkesalg. Da kommunen overtok kirken i 1850, var de to middelalderkirkene Haslum og Tanum i følge prost Alexander Lange "stygge, forsømte, og det hele sjofelt". Det ble foreslått riving av Tanum til fordel for en ny kirke. Imidlertid ble det besluttet å reise den nye kirken på Bryn, som var et mer sentralt sted, og Tanum kirke ble stående ubrukt frem til istandsettingen i 1901-02.

Tanum kirke er kjent for sitt fint bevarte interiør, der middelalder og nyere tid står side om side. I forbindelse med restaureringen av kirken på 1970-tallet, ble det avdekket rester av kalkmalerier fra omkring 1300. Maleriene blir betegnet som noen av de fineste i nordeuropeisk kunsthistorie og er av de eldste nord for Alpene. Fra middelalderen er det også bevart tre treskulpturer, en korsfestet Kristus, en Maria med barnet og en stående kvinnefigur, antagelig Maria. Interiøret i kirken er foreviget mange ganger av Harriet Backer. Av de mest kjente maleriene er Barsedåp i Tanum kirke og Inngangskoner, begge utført i 1892.

Et gammelt sagn forteller at kirken egentlig var tenkt oppført på Kirkehaugen ved Vøyen. Materialene var allerede kjørt frem, da det hele en natt ble fjernet og ført til Kirkerud. Men heller ikke her skulle kirken ligge, for en mørk natt noe senere ble byggematerialene på like forunderlig vis flyttet til toppen av Tanumåsen, hvor kirken endelig ble oppført. I følge et annet sagn kunne ikke maktene bli enige om kirken skulle ligge med skipet i øst/vest - aksen, eller i nord/sør. Er man heldig, kan man ennå se maktene løfte den opp og sette den ned igjen, for å prøve plassen ut.

Kilder:

- "Tanum kirke 850 år"
- "Tanum kirke, restaurert 1973", Riksantikvaren
- "Budstikkas store Asker og Bærum-leksikon", Tor Chr. Bakken (red)
- www.wikipedia.org
- Anders Ilebekk

Ida Haukeland Janbu